

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

15. října 2019 *

„Řízení o předběžné otázce – Policejní a justiční spolupráce v trestních věcech – Rámcové rozhodnutí 2002/584/SVV – Evropský zatýkací rozkaz – Důvody pro odmítnutí výkonu – Článek 4 Listiny základních práv Evropské unie – Zákaz nelidského či ponižujícího zacházení – Vězeňské podmínky ve vystavujícím členském státě – Posouzení vykonávajícím justičním orgánem – Kritéria“

Ve věci C-128/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk, Německo) ze dne 8. února 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 16. února 2018, v řízení o výkonu evropského zatýkacího rozkazu vydaného na

Dumitru-Tudora Dorobanta

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, E. Regan, M. Safjan (zpravodaj) a P. G. Xuereb, předsedové senátů, M. Ilešič, J. Malenovský, L. Bay Larsen, K. Jürimäe, C. Lycourgos a N. Piçarra, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: D. Dittert, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 5. února 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za D.-T. Dorobanta G. Stratem, J. Rauwaldem a O.-S. Luckem, Rechtsanwälte,
- za Generalstaatsanwaltschaft Hamburg G. Jansonem a B. von Laffert, jako zmocněnci,
- za německou vládu původně T. Henzem, M. Hellmannem a A. Berg, poté M. Hellmannem a A. Berg, jako zmocněnci,
- za belgickou vládu C. Van Lul, A. Honhon a J.-C. Halleuxem, jako zmocněnci,
- za dánskou vládu J. Nymann-Lindegrenem a M. S. Wolff, jako zmocněnci,
- za Irsko G. Hodge a A. Joycem, jako zmocněnci, ve spolupráci s G. Mullan, BL,

* Jednací jazyk: němčina.

- za španělskou vládu M. A. Sampol Pucurullem, jako zmocněncem,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s S. Fiorentinem a S. Faracim, avvocati dello Stato,
- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem, G. Koósem, G. Tornyaiem a M. M. Tátra, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu M. K. Bulterman a J. Langerem, jako zmocněnci,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za rumunskou vládu C.-R. Cantărem, C.-M. Florescu, A. Wellman a O.-C. Ichim, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi S. Grünheid a R. Troostersem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 30. dubna 2019,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí 2002/584“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci výkonu evropského zatýkacího rozkazu v Německu, který dne 12. srpna 2016 vydal Judecătoria Medgidia (soud prvního stupně Medgidia, Rumunsko) na D.-T. Dorobanta za účelem trestního stíhání v Rumunsku.

Právní rámec

EÚLP

- 3 Článek 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“), nadepsaný „Zákaz mučení“, stanoví:

„Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

Unijní právo

Listina

- 4 Článek 4 Listiny, nadepsaný „Zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu“, stanoví:

„Nikdo nesmí být mučen ani podroben nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

5 Ve vysvětleních k Listině základních práv (Úř. věst. 2007, C 303, s. 17, dále jen „vysvětlení k Listině“) je v případě článku 4 Listiny uvedeno, že „[p]rávo uvedené v [tomto článku] je právem zaručeným článkem 3 EÚLP, který má totožné znění“, a že „[n]a základě čl. 52 odst. 3 Listiny má proto tento článek stejný smysl a rozsah jako článek EÚLP“.

6 Článek 52 Listiny, nadepsaný „Rozsah a výklad práv a zásad“, v odstavci 3 stanoví:

„Pokud tato listina obsahuje práva odpovídající právům zaručeným [EÚLP], jsou smysl a rozsah těchto práv stejné jako ty, které jim přikládá uvedená úmluva. Toto ustanovení nebrání tomu, aby právo Unie poskytovalo širší ochranu.“

7 Ve vysvětleních k Listině je v souvislosti s jejím čl. 52 odst. 3 upřesněno, že „[o]dkaz na EÚLP zahrnuje jak úmluvu, tak její protokoly“, že „[s]mysl a rozsah zaručených práv jsou určeny nejen zněním těchto aktů, ale též judikaturou Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie“, že „[p]oslední věta odstavce umožňuje [Evropské u]nii zaručit širší ochranu“ a že „[ú]roveň ochrany poskytovaná Listinou nesmí být v žádném případě nižší než úroveň zaručená EÚLP“.

8 Článek 53 Listiny, nadepsaný „Úroveň ochrany“, stanoví:

„Žádné ustanovení této listiny nesmí být vykládáno jako omezení nebo narušení lidských práv a základních svobod, které v oblasti své působnosti uznávají právo Unie, mezinárodní právo a mezinárodní smlouvy, jejichž stranou je Unie nebo všechny členské státy, včetně [EÚLP], a ústavy členských států.“

Rámcové rozhodnutí 2002/584

9 Článek 1 rámcového rozhodnutí 2002/584, nadepsaný „Definice evropského zatýkacího rozkazu a povinnost jej vykonat“, stanoví:

„1. Evropský zatýkací rozkaz je soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojené[ho] s odnětím osobní svobody.

2. Členské státy vykonají evropský zatýkací rozkaz na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí.

3. Tímto rámcovým rozhodnutím není dotčena povinnost ctít základní práva a obecné právní zásady zakotvené v článku 6 [EU].“

10 Články 3, 4 a 4a rámcového rozhodnutí 2002/584 stanoví důvody pro povinné odmítnutí výkonu evropského zatýkacího rozkazu a důvody, pro které je možné jeho výkon odmítnout.

11 Článek 5 rámcového rozhodnutí 2002/584 se týká záruk, které musí v určitých případech poskytnout vystavující členský stát.

12 Článek 6 rámcového rozhodnutí 2002/584, nadepsaný „Určení příslušných justičních orgánů“, stanoví:

„1. Vystavujícím justičním orgánem je justiční orgán vystavujícího členského státu, který je příslušný pro vydání evropského zatýkacího rozkazu podle práva tohoto státu.

2. Vykonávajícím justičním orgánem je justiční orgán vykonávajícího členského státu, který je příslušný k výkonu evropského zatýkacího rozkazu podle práva tohoto státu.

[...]“

- 13 Článek 7 rámcového rozhodnutí 2002/584, nadepsaný „Účast ústředního orgánu“, v odstavci 1 stanoví:

„Každý členský stát může určit jeden nebo více ústředních orgánů, dovoluje-li to jeho právní systém, které budou nápomocny příslušným justičním orgánům.“

- 14 Článek 15 rámcového rozhodnutí 2002/584, nadepsaný „Rozhodnutí o předání“, stanoví:

„1. Vykonávající justiční orgán rozhodne o předání osoby ve lhůtách a za podmínek stanovených v tomto rámcovém rozhodnutí.

2. Považuje-li vykonávající justiční orgán informace, které mu sdělil vystavující členský stát, za nedostatečné pro to, aby mohl rozhodnout o předání, požádá o neprodlené poskytnutí potřebných doplňujících informací, zejména s ohledem na články 3 až 5 a článek 8, a může stanovit lhůtu, ve které mají být tyto informace dodány, přičemž vezme v úvahu nutnost dodržet lhůty stanovené v článku 17.

3. Vystavující justiční orgán může kdykoli doručit vykonávajícímu justičnímu orgánu dodatečné užitečné informace.“

- 15 Článek 17 rámcového rozhodnutí 2002/584, nadepsaný „Lhůty a postupy pro rozhodnutí o výkonu evropského zatýkácího rozkazu“, stanoví:

„1. Evropský zatýkácí rozkaz se projednává a vykonává jako neodkladná záležitost.

2. Souhlasí-li vyžádaná osoba se svým předáním, mělo by být pravomocné rozhodnutí o výkonu evropského zatýkácího rozkazu přijato do deseti dnů od vyjádření tohoto souhlasu.

3. V ostatních případech by mělo být pravomocné rozhodnutí o výkonu evropského zatýkácího rozkazu přijato do 60 dnů od zatčení vyžádané osoby.

4. Nelze-li v konkrétních případech vykonat evropský zatýkácí rozkaz ve lhůtách stanovených v odstavci 2 nebo 3, uvědomí o tom vykonávající justiční orgán neprodleně vystavující justiční orgán s uvedením důvodů prodloužení. V tomto případě lze lhůty prodloužit o dalších 30 dnů.

[...]“

Německé právo

Základní zákon pro Spolkovou republiku Německo

- 16 Článek 101 odst. 1 věta druhá Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Základní zákon pro Spolkovou republiku Německo) ze dne 23. května 1949 (BGBl. 1949, s. 1) stanoví:

„Nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci.“

Zákon o mezinárodní právní pomoci v trestních věcech

- 17 Rámcové rozhodnutí 2002/584 bylo do německého právního řádu provedeno prostřednictvím § 78 až 83k Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen (zákon o mezinárodní právní pomoci v trestních věcech) ze dne 23. prosince 1982, ve znění Europäisches Haftbefehlsgesetz (zákon o evropském zatýkacím rozkazu) ze dne 20. července 2006 (BGBl. 2006 I, s. 1721).
- 18 Ustanovení § 73 tohoto zákona, ve znění zákona o evropském zatýkacím rozkazu, stanoví:

„Poskytnutí právní pomoci a předání informací bez příslušné žádosti jsou nepřipustné, je-li v rozporu se základními zásadami německého právního řádu. V případě žádosti podle částí 8, 9 a 10 je právní pomoc nepřipustná, je-li v rozporu se zásadami stanovenými v článku 6 SEU.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 19 Dne 12. srpna 2016 vydal Judecătoria Medgidia (soud prvního stupně Medgidia) evropský zatýkací rozkaz na D.-T. Dorobanta, rumunského státního příslušníka, za účelem trestního stíhání pro trestné činy proti majetku a trestný čin padělání a pozměnění veřejné listiny (dále jen „evropský zatýkací rozkaz ze dne 12. srpna 2016“).
- 20 Usneseními z 3. a 19. ledna 2017 prohlásil Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk, Německo) předání D.-T. Dorobanta rumunským orgánům na základě evropského zatýkacího rozkazu ze dne 12. srpna 2016 za přípustné.
- 21 Uvedený soud za tím účelem připomněl požadavky stanovené rozsudkem Soudního dvora ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), podle nichž musí vykonávající justiční orgán nejprve posoudit, zda ve vystavujícím členském státě existují systémové či celoplošné nedostatky ve vězeňských podmínkách nebo nedostatky týkající se určitých skupin osob nebo určitých vězeňských zařízení, a následně ověřit, zda jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že dotyčná osoba bude v důsledku podmínek, v jakých má být v tomto státě vězněna, vystavena skutečnému nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení.
- 22 V rámci první etapy tohoto ověřování konstatoval Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk), zejména na základě rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva týkajících se Rumunska a na základě zprávy Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz (Spolkové ministerstvo spravedlnosti a ochrany spotřebitele, Německo), že ve vězeňských podmínkách v Rumunsku existují konkrétní indicie systémových a celoplošných nedostatků.
- 23 V návaznosti na toto konstatování uvedený soud v rámci druhé etapy tohoto ověřování posoudil informace pocházející mimo jiné od soudu, kterým byl dotyčný zatýkací rozkaz vydán, a od Ministerul Justiției (Ministerstvo spravedlnosti, Rumunsko) ohledně podmínek, za nichž by byl D.-T. Dorobantu vězněn v případě svého vydání rumunským orgánům.
- 24 V tomto ohledu vzal Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) v úvahu informaci, podle níž by byl D.-T. Dorobantu v případě vazebního stíhání vězněn v celách pro čtyři osoby o rozloze 12,30 m², 12,67 m² nebo 13,50 m², anebo v celách pro deset osob o rozloze 36,25 m². Pokud by byl D.-T. Dorobantu odsouzen k trestu odnětí svobody, byl by vězněn nejprve ve vězeňském zařízení, ve kterém má každý vězeň k dispozici plochu 3 m², a následně by byl vězněn ve stejných podmínkách, pokud by byl zařazen do uzavřeného režimu výkonu trestu odnětí svobody, nebo v cele o rozloze 2 m² na osobu, pokud by se v jeho případě uplatnil otevřený nebo polootevřený režim.

- 25 Na základě rozsudků Evropského soudu pro lidská práva ze dne 22. října 2009, *Orchowski v. Polsko* (CE:ECHR:2009:1022JUD001788504), ze dne 19. března 2013, *Blejușcă v. Rumunsko* (CE:ECHR:2013:0319JUD000791010), a ze dne 10. června 2014, *Mihai Laurențiu Marin v. Rumunsko* (CE:ECHR:2014:0610JUD007985712), provedl Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) celkové posouzení vězeňských podmínek v Rumunsku. V této souvislosti konstatoval zlepšení těchto podmínek od roku 2014, i když plocha 2 m² na osobu neodpovídá požadavkům stanoveným judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Nedostatek prostoru vězněných osob je však podle něj do značné míry vyvážen ostatními vězeňskými podmínkami. Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) dále poukázal na to, že Rumunsko zavedlo účinný mechanismus kontroly vězeňských podmínek.
- 26 Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) mimoto konstatoval, že pokud by bylo předání D.-T. Dorobanta rumunským orgánům odmítnuto, zůstaly by jím spáchané trestné činy nepotrestány, což by bylo v rozporu s cílem zajistit funkčnost trestního soudnictví v Unii.
- 27 Generalstaatsanwaltschaft Hamburg (Nejvyšší státní zastupitelství Hamburk, Německo) povolilo na základě usnesení Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) z 3. a 19. ledna 2017 předání D.-T. Dorobanta rumunským orgánům poté, co si dotýčný odpykal trest odnětí svobody, k němuž byl odsouzen za jiné trestné činy spáchané v Německu.
- 28 Trest odnětí svobody uložený za tyto trestné činy spáchané v Německu si D.-T. Dorobantu odpykával až do 24. září 2017.
- 29 D.-T. Dorobantu podal proti těmto usnesením Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) ústavní stížnost k Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavní soud, Německo).
- 30 Usnesením ze dne 19. prosince 2017 Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavní soud) tato usnesení zrušil s odůvodněním, že porušují právo D.-T. Dorobanta na zákonného soudce podle čl. 101 odst. 1 věty druhé základního zákona pro Spolkovou republiku Německo. Věc byla vrácena Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk).
- 31 Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavní soud) ve svém usnesení konstatoval, že Evropský soud pro lidská práva v rozsudku ze dne 20. října 2016, *Muršić v. Chorvatsko* (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413), rozhodl, že je-li prostor, kterým disponuje osoba vězněná ve společné cele, menší než 3 m², budí tato skutečnost „silnou domněnku“ porušení článku 3 EÚLP, jež může být vyvrácena, jsou-li omezení osobního prostoru pod požadované minimum 3 m² krátkodobá, příležitostná a nevýznamná, jsou-li doprovázena dostačujícím volným pohybem mimo celu a přiměřenými činnostmi mimo celu, je-li dotýčná osoba vězněna v zařízení, kde obecně panují slušné vězeňské podmínky, a není-li vystavena dalším vlivům považovaným za okolnosti zhoršující špatné vězeňské podmínky.
- 32 Podle Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavní soud) dále některá z kritérií, která Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) použil v rámci celkového posouzení vězeňských podmínek v Rumunsku, dosud nebyla Evropským soudem pro lidská práva výslovně uznána za skutečnosti, jež mohou vyvážit omezení osobního prostoru vězněné osoby. Tak je tomu podle Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavní soud) zejména v případě možnosti využít přerušování výkonu trestu, přijímat návštěvy, dát si vyčistit osobní oděvy a provádět nákupy. Dále podle něj není jisté, zda lze s ohledem na nedávnou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva takové omezení tohoto osobního prostoru vyvážit zlepšením systému vytápění, sanitárních zařízení a hygienických podmínek.

- 33 Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavní soud) rovněž zdůraznil, že Soudní dvůr Evropské unie ani Evropský soud pro lidská práva dosud nerozhodly o tom, zda jsou v takové věci, jako je věc v původním řízení, relevantní kritéria týkající se spolupráce trestních soudů v rámci Unie a nutnosti zamezit beztrestnosti pachatelů trestných činů a vzniku „safe havens“ pro takové pachatele.
- 34 D.-T. Dorobantu byl držen v předávací vazbě, o níž rozhodl Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk), až do jejího přerušení usnesením téhož soudu ze dne 20. prosince 2017.
- 35 K tomu, aby mohl Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) rozhodnout poté, co mu byla věc vrácena rozhodnutím Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavní soud), táže se na požadavky článku 4 Listiny týkající se vězeňských podmínek ve vystavujícím členském státě a na kritéria, která je třeba použít při posuzování, zda byly tyto požadavky dodrženy ve smyslu rozsudku Soudního dvora ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).
- 36 Za těchto podmínek se Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
- „1) Jaké minimální požadavky musí být kladeny na vězeňské podmínky v kontextu rámcového rozhodnutí 2002/584 [...], aby tyto podmínky byly v souladu s článkem 4 Listiny?
- a) Je z pohledu unijního práva zejména stanovena ‚absolutní‘ minimální hranice ohledně velikosti vězeňské cely, při jejímž nedodržení se vždy jedná o porušení článku 4 Listiny?
- i) Je při určení individuální části vězeňské cely rozhodující, zda se jedná o samostatnou nebo společnou celu?
- ii) Je při výpočtu velikosti vězeňské cely nutno odečíst plochu, kterou zabírá nábytek (postel, skříň atd.)?
- iii) Co se týče infrastruktury, jaké okolnosti jsou případně relevantní z hlediska souladu vězeňských podmínek s unijním právem? Jaký význam má případně přímý (nebo jen nepřímý) přístup k sanitárním či jiným prostorám z vězeňské cely, jakož i zásobování studenou a teplou vodou, topení, osvětlení atd.?
- b) Jakou roli hrají při tomto posouzení různé ‚režimy výkonu trestu‘, konkrétně různé doby vycházek a různá míra svobody pohybu v rámci věznice?
- c) Smí být – jak učinil senát ve svých rozhodnutích o přípustnosti předání – zohledněna také právní a organizační vylepšení ve vystavujícím členském státu (zřízení úřadu ombudsmana, zřízení soudů vykonávajících dohled nad výkonem trestu atd.)?
- 2) Podle jakých měřítek mají být hodnoceny vězeňské podmínky z pohledu základních práv zaručených právem Unie? Do jaké míry ovlivňují tato měřítka výklad pojmu ‚skutečné nebezpečí‘ ve smyslu rozsudku ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru (C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198)?
- a) Jsou justiční orgány vykonávajícího členského státu v tomto smyslu oprávněny provádět obsáhlou kontrolu vězeňských podmínek ve vystavujícím členském státu, nebo se musí omezit na kontrolu zjevných protiprávností?
- b) Pokud Soudní dvůr v odpovědi na první předkládanou otázku dospěje k závěru, že unijní právo stanoví ‚absolutní‘ požadavky na vězeňské podmínky, znamenalo by nedosažení těchto minimálních podmínek překážku pro zvážení dalších kritérií v tom smyslu, že by se vždy jednalo o ‚skutečné nebezpečí‘ bránící předání, nebo smí vykonávající členský stát přesto zvážit další kritéria? Smí být přitom zohledněna hlediska jako zachování systému vzájemné právní pomoci mezi členskými státy, funkčnost evropského trestního soudnictví nebo zásady vzájemné důvěry a vzájemného uznávání?“

Řízení před Soudním dvorem

- 37 Usnesením ze dne 25. září 2018 došlým Soudnímu dvoru dne 27. září 2018 mu Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) oznámil, že po vydání evropského zatýkacího rozkazu na D.-T. Dorobanta dne 12. srpna 2016 byl dotýčný v Rumunsku odsouzen v nepřítomnosti k trestu odnětí svobody v délce dvou let a čtyř měsíců. Rumunský justiční orgán proto uvedený evropský zatýkací rozkaz zrušil a dne 1. srpna 2018 vydal nový evropský zatýkací rozkaz za účelem výkonu tohoto trestu (dále jen „evropský zatýkací rozkaz ze dne 1. srpna 2018“). Předkládající soud na svých předběžných otázkách setrval i po tomto nahrazení dřívějšího evropského zatýkacího rozkazu novým.
- 38 Žádostí o vysvětlení zaslanou dne 14. listopadu 2018 v souladu s článkem 101 jednacího řádu Soudní dvůr vyzval Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk), aby mimo jiné upřesnil, zda lze povolení výkonu a výkon evropského zatýkacího rozkazu ze dne 1. srpna 2018 považovat za jisté, a nikoli hypotetické.
- 39 Dopisem ze dne 20. prosince 2018 došlým Soudnímu dvoru téhož dne Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) odpověděl, že s výhradou odpovědi Soudního dvora na předběžné otázky jsou povolení výkonu a výkon evropského zatýkacího rozkazu ze dne 1. srpna 2018 jisté.
- 40 Z informací obsažených v usnesení Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Vrchní zemský soud Hamburk) ze dne 25. září 2018 a v tomto dopise ze dne 20. prosince 2018 tedy vyplývá, že má předkládající soud rozhodnout o výkonu platného evropského zatýkacího rozkazu (viz *a contrario* usnesení ze dne 15. listopadu 2017, Aranyosi, C-496/16, nezveřejněné, EU:C:2017:866, body 26 a 27). Na otázky položené předkládajícím soudem je tedy třeba odpovědět.

K předběžným otázkám

- 41 Svými otázkami, které je třeba zkoumat společně, se předkládající soud táže zaprvé na intenzitu a rozsah kontroly, kterou musí z hlediska čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, ve spojení s článkem 4 Listiny, provést vykonávající justiční orgán, má-li informace svědčící o existenci systémových nebo celoplošných nedostatků ve vězeňských podmínkách vězeňských zařízení vystavujícího členského státu, pro účely posouzení, zda jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že osoba, na niž je vydán evropský zatýkací rozkaz, bude po svém předání do tohoto členského státu vystavena skutečnému nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny. Konkrétně si klade otázku, zda musí být tato kontrola úplná, nebo naopak omezena pouze na případy zjevných nedostatků u těchto vězeňských podmínek.
- 42 Zadruhé se táže, zda v rámci tohoto posouzení musí zohlednit požadavek týkající se minimálního prostoru na osobu vězněnou v cele takového zařízení. Zamýšlí se rovněž nad způsobem výpočtu tohoto prostoru, je-li v cele umístěn nábytek a sanitární zařízení, a nad tím, zda jsou pro účely takového posouzení relevantní další vězeňské podmínky, jako jsou sanitární podmínky či míra volného pohybu vězněné osoby v rámci vězeňského zařízení.
- 43 Zatřetí se táže, zda musí být pro účely téhož posouzení vzata v úvahu existence legislativních a strukturálních opatření přinášejících zlepšení kontroly vězeňských podmínek ve vystavujícím členském státě.
- 44 Začtvrté klade otázku, zda v případě, že tento členský stát nedodržuje minimální požadavky na vězeňské podmínky, může být toto jejich nedodržení poměřováno se zájmy zohledněnými v úvahách o účinnosti justiční spolupráce a o zásadách vzájemné důvěry a vzájemného uznávání.

Úvodní poznámky

- 45 Za účelem odpovědi na položené otázky je třeba úvodem připomenout, že unijní právo – jak vyplývá z judikatury Soudního dvora – spočívá na základním předpokladu, že každý členský stát sdílí se všemi ostatními členskými státy řadu společných hodnot, na nichž je Unie založena, jak je uvedeno v článku 2 SEU, a uznává, že s ním ostatní členské státy tyto hodnoty sdílejí. Tento předpoklad znamená – a zároveň odůvodňuje – existenci vzájemné důvěry členských států v uznávání těchto hodnot, a tím i v dodržování unijního práva, které tyto hodnoty zakotvuje [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 35, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 48].
- 46 Jak zásada vzájemné důvěry mezi členskými státy, tak zásada vzájemného uznávání, která je sama založena na vzájemné důvěře mezi členskými státy, mají v unijním právu zásadní význam, neboť umožňují vytvoření a zachování prostoru bez vnitřních hranic. Konkrétně zásada vzájemné důvěry zejména v souvislosti s prostorem svobody, bezpečnosti a práva každému z těchto států ukládá, aby až na výjimečné okolnosti vycházel z toho, že všechny ostatní členské státy dodržují unijní právo, a zejména základní práva, která unijní právo uznává [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 36, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 49].
- 47 Při uplatňování unijního práva tak mohou být členské státy povinny na základě unijního práva předpokládat dodržování základních práv ze strany ostatních členských států, takže nejen že nemohou od jiného členského státu požadovat vyšší vnitrostátní úroveň ochrany základních práv, než jakou zaručuje unijní právo, ale nemohou ani – až na výjimečné případy – ověřovat, zda tento jiný členský stát skutečně v konkrétním případě dodržel základní práva zaručená Uníí [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 37 a citovaná judikatura, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 50].
- 48 V oblasti působnosti rámcového rozhodnutí 2002/584 se zásada vzájemného uznávání, která představuje „úhelný kámen“ justiční spolupráce v trestních věcech, jak vyplývá zejména z bodu 6 odůvodnění tohoto rámcového rozhodnutí, uplatní v čl. 1 odst. 2 tohoto rámcového rozhodnutí, který zakotvuje pravidlo, podle kterého jsou členské státy povinny vykonat evropský zatýkácí rozkaz na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí. Vykonávající justiční orgány tedy mohou odmítnout výkon takového rozkazu v podstatě pouze v taxativně vyjmenovaných případech stanovených v tomto rámcovém rozhodnutí a výkon evropského zatýkácího rozkazu může být vázán pouze na některou z podmínek taxativně stanovených v článku 5 tohoto rámcového rozhodnutí. Zatímco výkon evropského zatýkácího rozkazu představuje pravidlo, odmítnutí jeho výkonu je pojato jako výjimka, která musí být vykládána restriktivně. Rámcové rozhodnutí 2002/584 tak výslovně uvádí důvody pro povinné odmítnutí výkonu evropského zatýkácího rozkazu (článek 3) a důvody, pro které je výkon evropského zatýkácího rozkazu možné odmítnout (články 4 a 4a), a záruky, které musí v určitých případech poskytnout vystavující členský stát (článek 5) [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, body 41 a 42, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, body 54 a 55].
- 49 Soudní dvůr však rovněž připustil, že zásady vzájemného uznávání a vzájemné důvěry mezi členskými státy smí být omezeny „za výjimečných okolností“ [rozsudky ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 43 a citovaná judikatura, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 56].

- 50 Soudní dvůr v této souvislosti uznal povinnost vykonávajícího justičního orgánu za určitých podmínek ukončit postup předání zavedený rámcovým rozhodnutím 2002/584, pokud takové předání může vést k nelidskému nebo ponižujícímu zacházení s vyžádanou osobou ve smyslu článku 4 Listiny [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 84, ze dne 25. července 2018, Minister for Justice and Equality (Nedostatky soudního systému), C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, bod 44, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 57].
- 51 Disponuje-li tedy justiční orgán vykonávajícího členského státu poznatky, které svědčí o skutečném nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení s osobami vězněnými ve vystavujícím členském státě, měřeno standardem ochrany základních práv zaručeným unijním právem, a zejména článkem 4 Listiny, je povinen existenci tohoto nebezpečí posoudit při rozhodování o předání osoby, které se evropský zatýkácí rozkaz týká, orgánům vystavujícího členského státu. Výkon takového zatýkácího rozkazu totiž nemůže vést k nelidskému nebo ponižujícímu zacházení s touto osobou [rozsudky ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 88, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 59].
- 52 Za tím účelem musí vykonávající justiční orgán nejprve vyjít z objektivních, spolehlivých, přesných a řádně aktualizovaných údajů o vězeňských podmínkách, jež panují ve vystavujícím členském státě a dokládají existenci buď systémových či celoplošných nedostatků, anebo nedostatků týkajících se některých skupin osob nebo některých vězeňských zařízení. Tyto údaje mohou vyplývat mimo jiné z mezinárodních soudních rozhodnutí, jako jsou rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, ze soudních rozhodnutí vystavujícího členského státu, jakož i z rozhodnutí, zpráv a jiných dokumentů vydaných orgány Rady Evropy nebo v rámci systému Organizace spojených národů [rozsudky ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 89, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 60].
- 53 V daném případě – jak vyplývá ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici – předkládající soud na základě rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva týkajících se Rumunska, rozhodnutí německých soudů a zprávy Spolkového ministerstva spravedlnosti a ochrany spotřebitele konstatoval existenci konkrétních indicií systémových a celoplošných nedostatků ve vězeňských podmínkách v tomto členském státě. Tyto otázky tedy vycházejí z předpokladu, že jsou takové nedostatky dány, přičemž ověření správnosti tohoto předpokladu přísluší předkládajícímu soudu při zohlednění řádně aktualizovaných údajů [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 71].
- 54 Každopádně pouhá existence skutečností svědčících o systémových či celoplošných nedostacích nebo o nedostacích týkajících se určitých skupin osob nebo některých vězeňských zařízení, pokud jde o vězeňské podmínky ve vystavujícím členském státě, nutně neznamená, že v konkrétním případě bude dotyčná osoba v případě svého předání orgánům tohoto členského státu podrobena nelidskému či ponižujícímu zacházení [rozsudky ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 91 a 93, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 61].
- 55 K tomu, aby se zajistilo dodržení článku 4 Listiny v konkrétním případě osoby, na niž je vydán evropský zatýkácí rozkaz, je proto vykonávající justiční orgán, který má k dispozici objektivní, spolehlivé, přesné a řádně aktualizované údaje svědčící o existenci takových nedostatků, povinen konkrétním a přesným způsobem posoudit, zda jsou za okolností posuzované věci dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že po předání do vystavujícího členského státu bude tato osoba v důsledku podmínek, v jakých bude ve vystavujícím členském státě vězněna, vystavena v tomto členském státě skutečnému nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu uvedeného

článku [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 92 a 94, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 62].

- 56 Výklad článku 4 Listiny připomenutý v bodech 50 až 55 tohoto rozsudku v podstatě odpovídá smyslu, jaký je Evropským soudem pro lidská práva přikládán článku 3 EÚLP.
- 57 Evropský soud pro lidská práva rozhodl, že soud státu, který je smluvní stranou EÚLP, nemůže odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu s odůvodněním, že vyžádané osobě hrozí ve vystavujícím členském státě vězeňské podmínky obnášející nelidské a ponižující zacházení, jestliže uvedený soud předem neprovedl aktualizované a zevrubné posouzení situace k okamžiku svého rozhodnutí a nesnažil se identifikovat strukturální nedostatky ve vězeňských podmínkách a skutečné a individualizovatelné riziko porušení článku 3 EÚLP v tomto státě (ESLP, 9. července 2019, Romeo Castaño v. Belgie, CE:ECHR:2019:0709JUD000835117, bod 86).

K intenzitě a rozsahu kontroly vězeňských podmínek ve vystavujícím členském státě prováděné vykonávajícím justičním orgánem

- 58 Pokud jde na prvním místě o otázky předkládajícího soudu týkající se intenzity a rozsahu kontroly vězeňských podmínek ve vystavujícím členském státě prováděné vykonávajícím justičním orgánem z hlediska čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, ve spojení s článkem 4 Listiny, je třeba úvodem připomenout, že v souladu s čl. 52 odst. 3 první větou Listiny platí, že pokud právo zakotvené v jejím článku 4 odpovídá právu zaručenému článkem 3 EÚLP, jsou jeho smysl a rozsah stejné jako ty, které jim přikládá EÚLP. Ve vysvětleních k Listině je mimoto v souvislosti s tímto čl. 52 odst. 3 upřesněno, že smysl a rozsah práv, která zaručuje EÚLP, jsou určeny nejen zněním EÚLP, ale též judikaturou Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie.
- 59 Po tomto úvodním upřesnění je nutno zaprvé zdůraznit, že k tomu, aby špatné zacházení spadalo pod článek 3 EÚLP, musí dosáhnout určité minimální závažnosti, která musí být posouzena s ohledem na celkové okolnosti případu, zejména na dobu trvání takového zacházení a jeho účinky na tělesný a duševní stav, jakož i někdy na pohlaví, věk a zdravotní stav dané osoby [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 91 a citovaná judikatura].
- 60 Účelem článku 3 EÚLP je zajistit, aby každý vězeň byl vězněn v podmínkách, jež zaručují respektování lidské důstojnosti, aby podmínky výkonu uloženého opatření nepředstavovaly pro dotyčného takový stav tísně či takové břemeno, jež by svou intenzitou převyšovaly nevyhnutelnou míru strádání spojenou s vězněním, a aby s ohledem na praktické požadavky výkonu trestu odnětí svobody bylo přiměřeným způsobem postaráno o zdraví a o dobré životní podmínky vězně [rozsudky ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 90, a ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 90 a citovaná judikatura].
- 61 V této souvislosti je třeba uvést, že kontrola týkající se vězeňských podmínek ve vystavujícím členském státě, kterou je vykonávající justiční orgán povinen za výjimečných okolností připomenutých v bodech 50 až 52 tohoto rozsudku provést za účelem posouzení existence vážných a prokazatelných důvodů se domnívat, že po předání do tohoto členského státu bude osoba, které se evropský zatýkací rozkaz týká, vystavena v tomto členském státě skutečnému nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení, musí spočívat na celkovém posouzení relevantních materiálních podmínek věznění.
- 62 Vzhledem k tomu, že zákaz nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny je – jak uvedl generální advokát v bodě 107 svého stanoviska – absolutní povahy (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 85 až 87,

a ze dne 19. března 2019, Jawo, C-163/17, EU:C:2019:218, bod 78), respektování lidské důstojnosti, jehož zajištění tento článek požaduje, by nebylo zaručeno, pokud by se kontrola vězeňských podmínek ve vystavujícím členském státě prováděná vykonávajícím justičním orgánem omezovala pouze na zjevné nedostatky.

- 63 Pokud jde zadruhé o rozsah této kontroly se zřetelem na vězeňská zařízení vystavujícího členského státu, je třeba připomenout, že tento orgán musí při rozhodování o předání osoby, která je předmětem evropského zatýkacího rozkazu, konkrétním a přesným způsobem posoudit, zda za okolností projednávané věci hrozí skutečné nebezpečí, že dotčená osoba bude v tomto členském státě podrobena nelidskému nebo ponižujícímu zacházení [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 77].
- 64 Z toho plyne, že přezkum, který musí uvedený orgán provést, se s ohledem na jeho konkrétní a přesnou povahu nemůže vztahovat na obecné vězeňské podmínky existující ve všech vězeňských zařízeních vystavujícího členského státu, do kterých by dotčená osoba mohla být umístěna [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 78].
- 65 Ostatně povinnost vykonávajících justičních orgánů provést přezkum vězeňských podmínek existujících ve všech vězeňských zařízeních, ve kterých by dotčená osoba mohla být ve vystavujícím členském státě umístěna, je zjevně nepřiměřená. Navíc by bylo nemožné ji splnit ve lhůtách stanovených v článku 17 rámcového rozhodnutí 2002/584. Takový přezkum by tedy mohl způsobit zásadní odklad předání dotčené osoby, a tudíž zbavit fungování režimu evropského zatýkacího rozkazu veškerého užitečného účinku. Z toho by plynulo nebezpečí beztrestnosti vyžádané osoby [rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, body 84 a 85].
- 66 S ohledem na vzájemnou důvěru, která musí existovat mezi členskými státy a na které spočívá režim evropského zatýkacího rozkazu, a konkrétně s ohledem na lhůty poskytnuté vykonávajícím justičním orgánům v článku 17 rámcového rozhodnutí 2002/584 pro přijetí konečného rozhodnutí o výkonu uvedeného rozkazu, mají tedy tyto orgány povinnost přezkoumat pouze vězeňské podmínky ve vězeňských zařízeních, ve kterých je podle informací, které mají k dispozici, konkrétně předvídáno umístění dotčené osoby, a to i dočasné či přechodné [rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 87].
- 67 Za tím účelem musí vykonávající justiční orgán na základě čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí 2002/584 požádat justiční orgán vystavujícího členského státu o neprodlené poskytnutí veškerých potřebných doplňujících informací o podmínkách, v jakých má být dotyčná osoba v tomto členském státě konkrétně vězněna [rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 63 a citovaná judikatura].
- 68 Pokud ujištění, že dotčená osoba nebude vystavena nelidskému nebo ponižujícímu zacházení z důvodu konkrétních a přesných vězeňských podmínek bez ohledu na to, ve kterém zařízení ve vystavujícím členském státě bude umístěna, vydal, nebo alespoň schválil vystavující justiční orgán, případně poté, co požádal o pomoc ústřední orgán nebo jeden z ústředních orgánů vystavujícího členského státu ve smyslu článku 7 rámcového rozhodnutí 2002/584, musí vykonávající justiční orgán toto ujištění považovat za důvěryhodné, přinejmenším pokud neexistují konkrétní skutečnosti umožňující se domnívat, že vězeňské podmínky v určitém vězeňském zařízení jsou v rozporu s článkem 4 Listiny [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 112].

- 69 Pouze za výjimečných okolností a na základě konkrétních skutečností tedy může vykonávající justiční orgán konstatovat, že navzdory takovému ujištění, o jakém je řeč v předchozím bodě, existuje skutečné nebezpečí, že bude dotyčná osoba vystavena nelidskému či ponižujícímu zacházení ve smyslu článku 4 Listiny v důsledku podmínek, za nichž bude vězněna ve vystavujícím členském státě.

K posouzení vězeňských podmínek z hlediska osobního prostoru, jaký má vězněná osoba k dispozici

- 70 Pokud jde na druhém místě o posouzení, které provádí vykonávající justiční orgán a týká se vězeňských podmínek z hlediska disponibilního osobního prostoru na vězněnou osobu v cele vězeňského zařízení, je třeba poukázat na to, že z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že D.-T. Dorobantu bude v případě předání rumunským orgánům umístěn ve společné cele, a nikoli v cele individuální. Bez ohledu na formulaci první položené otázky je tedy třeba v rámci projednávané věci určit minimální požadavky týkající se osobního prostoru na vězněnou osobu pouze v souvislosti s umístěním do společné cely.
- 71 Z tohoto pohledu je nutno poukázat na to, že Soudní dvůr s ohledem na úvahy připomenuté v bodě 58 tohoto rozsudku, a vzhledem k tomu, že v unijním právu za současného stavu scházejí příslušná minimální pravidla, vycházel z judikatury Evropského soudu pro lidská práva týkající se článku 3 EÚLP, a konkrétně z rozsudku ze dne 20. října 2016, Muršić v. Chorvatsko (CE:ECHR:2016:1020JUD000733413).
- 72 Soudní dvůr tímto způsobem rozhodl, že s ohledem na význam prostoru při celkovém posouzení vězeňských podmínek budí skutečnost, že je prostor, kterým disponuje osoba uvězněná ve společné cele, menší než 3 m², silnou domněnku porušení článku 3 EÚLP [rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 92 a citovaná judikatura].
- 73 Tato silná domněnka porušení článku 3 EÚLP zpravidla může být vyvrácena, pouze pokud zaprvé omezení osobního prostoru pod požadované minimum 3 m² jsou krátkodobá, příležitostná a nevýznamná, zadruhé jsou doprovázena dostačujícím volným pohybem mimo celu a přiměřenými činnostmi mimo celu a zatřetí v zařízení obecně panují slušné vězeňské podmínky a dotčená osoba není vystavena dalším vlivům považovaným za okolnosti zhoršující špatné vězeňské podmínky [rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 93 a citovaná judikatura].
- 74 V tomto ohledu je třeba dodat, že doba trvání uvěznění může být zajisté relevantním faktorem pro účely posouzení závažnosti utrpení či ponížení, kterému je vystavena uvězněná osoba z důvodu špatných vězeňských podmínek. Nicméně relativně krátká doba trvání uvěznění sama o sobě automaticky nevymáhá sporné zacházení z působnosti článku 3 EÚLP, pokud do ní uvedené zacházení spadá na základě jiných dostačujících okolností [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, body 97 a 98 a citovaná judikatura].
- 75 Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva mimoto v podstatě vyplývá, že má-li vězněná osoba ve společné cele k dispozici osobní prostor v rozsahu 3 až 4 m², zůstává prostor významným faktorem při posuzování přiměřenosti vězeňských podmínek. V takovém případě lze na porušení článku 3 EÚLP usuzovat, je-li nedostatek prostoru doprovázen dalšími špatnými materiálními podmínkami věznění, zejména neexistujícím přístupem do vycházkového dvora nebo na přirozený vzduch a světlo, špatným větráním, nedostatečnou nebo příliš vysokou teplotou v prostorách, absencí intimity na toaletách nebo špatnými sanitárními a hygienickými podmínkami (v tomto smyslu viz ESLP, 20. října 2016, Muršić v. Chorvatsko, CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, bod 139).

- 76 Má-li vězněná osoba k dispozici osobní prostor větší než 4 m² ve společné cele, a tato stránka materiálních podmínek jejího věznění tedy nevyvolává otázky, zůstávají ostatní stránky těchto podmínek, jak jsou uvedeny v předchozím bodě, nadále relevantní pro účely posouzení přiměřenosti vězeňských podmínek dotyčné osoby z hlediska článku 3 EÚLP (v tomto smyslu viz ESLP, 20. října 2016, *Muršić v. Chorvatsko*, CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, bod 140).
- 77 Pokud jde o způsob výpočtu minimálního prostoru, který musí mít k dispozici osoba vězněná ve společné cele, v níž se nachází nábytek a sanitární zařízení, pro účely posouzení, zda je dáno skutečné nebezpečí, že bude dotyčná osoba vystavena nelidskému či ponižujícímu zacházení ve smyslu článku 4 Listiny, je rovněž třeba – vzhledem k tomu, že v unijním právu za současného stavu scházejí příslušná minimální pravidla – zohlednit kritéria stanovená Evropským soudem pro lidská práva z hlediska článku 3 EÚLP. Evropský soud pro lidská práva má za to, že pro účely výpočtu disponibilní plochy v takové cele se do ní nezahrne plocha, kterou zabírají sanitární zařízení, zatímco prostor, který zabírá nábytek, se do ní zahrne, přičemž se však upřesňuje, že vězněným osobám musí být zachována možnost obvyklého pohybu v cele (v tomto smyslu viz ESLP, 20. října 2016, *Muršić v. Chorvatsko*, CE:ECHR:2016:1020JUD000733413, body 75 a 114 a citovaná judikatura).
- 78 V daném případě z vyjádření rumunské vlády přednesených na jednání vyplývá, že by D.-T. Dorobantu po svém předání měl být vězněn v režimu, kde by mohl využívat značné svobody pohybu a rovněž by mohl pracovat, což by zkrátilo čas strávený ve společné cele. Je na předkládajícím soudu, aby tyto skutečnosti ověřil a posoudil veškeré další okolnosti, které jsou relevantní pro účely analýzy, kterou má provést v souladu s vodítky uvedenými v bodech 71 až 77 tohoto rozsudku, a případně s vyžádáním potřebných doplňujících informací od vystavujícího justičního orgánu, považuje-li informace, které mu již tento orgán sdělil, za nedostatečné pro to, aby mohl o předání rozhodnout.
- 79 Konečně je třeba zdůraznit, že je sice na členských státech, zda pro vězeňský systém stanoví minimální požadavky na vězeňské podmínky, které budou vyšší než požadavky vyplývající z článku 4 Listiny a článku 3 EÚLP, tak jak je vykládán Evropským soudem pro lidská práva, avšak členský stát může jakožto vykonávající členský stát podmínit předání osoby, které se týká evropský zatýkací rozkaz, do vystavujícího členského státu pouze dodržením těchto posledně uvedených požadavků, a nikoli dodržením požadavků vyplývajících z jeho vnitrostátního práva. Opačné řešení by totiž narušilo jednotnost standardu ochrany základních práv stanovených unijním právem, a ve svém důsledku by bylo v rozporu se zásadami vzájemné důvěry a vzájemného uznávání, které má rámcové rozhodnutí 2002/584 posilovat, a ohrožovalo by tak účinnost tohoto rámcového rozhodnutí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. února 2013, *Melloni*, C-399/11, EU:C:2013:107, bod 63).

K relevanci obecných opatření určených ke zlepšení kontroly vězeňských podmínek ve vystavujícím členském státě

- 80 Pokud jde na třetím místě o přijetí opatření ve vystavujícím členském státě, jako jsou zřízení úřadu ombudsmana či zřízení soudů vykonávajících dohled nad výkonem testu, která mají za cíl posílit kontrolu vězeňských podmínek v tomto členském státě, je třeba zdůraznit, že zejména následná soudní kontrola těchto vězeňských podmínek sice představuje zásadní faktor, který může být podnětem pro orgány uvedeného státu ke zlepšení uvedených podmínek, a tudíž může být zohledněna vykonávajícími justičními orgány při celkovém posouzení podmínek, za kterých má být vězněna osoba, která je předmětem evropského zatýkacího rozkazu, pro účely rozhodnutí o jejím předání, avšak sama o sobě nemůže vyloučit nebezpečí, že uvedená osoba bude po svém předání vystavena zacházení neslučitelnému s článkem 4 Listiny z důvodu podmínek jejího věznění [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. července 2018, *Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku)*, C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 74].

- 81 Proto i když vystavující členský stát stanoví prostředky právní ochrany umožňující přezkum legality vězeňských podmínek z hlediska základních práv, vykonávající justiční orgány jsou stejně povinny provést individuální přezkum situace každé dotčené osoby, aby se ujistily, že jejich rozhodnutí o předání této osoby ji z důvodu uvedených podmínek nevystaví skutečnému nebezpečí nelidského nebo ponižujícího zacházení ve smyslu tohoto ustanovení [rozsudek ze dne 25. července 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Vězeňské podmínky v Maďarsku), C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, bod 75].

K zohlednění úvah týkajících se účinnosti soudní spolupráce v trestních věcech a zásad vzájemné důvěry a vzájemného uznávání

- 82 Pokud jde na čtvrtém místě o otázku, zda existenci skutečného nebezpečí, že bude dotyčná osoba vystavena nelidskému či ponižujícímu zacházení kvůli nesouladu podmínek, za nichž má být ve vystavujícím členském státě vězněna, s minimálními požadavky vyplývajícími z judikatury Evropského soudu pro lidská práva, může vykonávající justiční orgán, který má o tomto předání rozhodnout, poměřovat se zájmy zohledněnými v úvahách o účinnosti soudní spolupráce v trestních věcech a o zásadách vzájemné důvěry a vzájemného uznávání, je třeba poukázat na to, že absolutní povaha zákazu nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny, připomenutá v bodě 62 tohoto rozsudku, brání tomu, aby základní právo nebýt vystaven takovému zacházení bylo takovýmito úvahami jakkoli omezováno.
- 83 Za těchto podmínek je omezení zásad vzájemné důvěry a vzájemného uznávání výjimečně odůvodněno nutností zaručit, aby dotyčná osoba nebyla v případě předání do vystavujícího členského státu podrobena žádnému nelidskému či ponižujícímu zacházení ve smyslu článku 4 Listiny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, body 82, 98 až 102 a 104).
- 84 Konstatuje-li tedy vykonávající justiční orgán existenci vážných a prokazatelných důvodů se domnívat, že osoba, které se týká evropský zatýkácí rozkaz, bude po svém předání do vystavujícího členského státu vystavena skutečnému nebezpečí takového zacházení z důvodu vězeňských podmínek panujících ve vězeňském zařízení, do něhož má být konkrétně umístěna, nelze toto konstatování poměřovat – pro účely rozhodnutí o takovém předání – se zájmy zohledněnými v úvahách o účinnosti soudní spolupráce v trestních věcech a o zásadách vzájemné důvěry a vzájemného uznávání.
- 85 S ohledem na předchozí úvahy je třeba na položené otázky odpovědět následovně:
- Článek 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584, ve spojení s článkem 4 Listiny, musí být vykládán v tom smyslu, že má-li vykonávající justiční orgán k dispozici objektivní, spolehlivé, přesné a řádně aktualizované údaje svědčící o existenci systémových či celoplošných nedostatků ve vězeňských podmínkách vězeňských zařízení vystavujícího členského státu, je povinen – pro účely posouzení otázky, zda jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že osoba, na niž je vydán evropský zatýkácí rozkaz, bude po svém předání do tohoto členského státu vystavena skutečnému nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu tohoto článku 4 – zohlednit veškeré relevantní materiální stránky vězeňských podmínek ve vězeňském zařízení, ve kterém má být tato osoba konkrétně umístěna, jako jsou disponibilní osobní prostor na vězněnou osobu v cele tohoto zařízení, sanitární podmínky a míra volného pohybu vězněné osoby v tomto zařízení. Toto posouzení se neomezuje pouze na kontrolu zjevných nedostatků. Pro účely takového posouzení si musí vykonávající justiční orgán vyžádat od vystavujícího justičního orgánu informace, které považuje za potřebné, a ujištění poskytnutá posledně uvedeným orgánem musí v zásadě považovat za důvěryhodná, neexistují-li konkrétní skutečnosti umožňující usuzovat na to, že vězeňské podmínky jsou v rozporu s článkem 4 Listiny.

- Co se konkrétně týče disponibilního osobního prostoru na vězněnou osobu, musí vykonávající justiční orgán vzhledem k tomu, že v unijním právu za současného stavu scházejí příslušné minimální normy, zohlednit minimální požadavky vyplývající z článku 3 EÚLP, tak jak je vykládán Evropským soudem pro lidská práva. Pro účely výpočtu tohoto disponibilního prostoru se do něj nezahrne prostor, který zabírají sanitární zařízení, zatímco prostor, který zabírá nábytek, se do něj zahrne. Vězněným osobám však musí být zachována možnost obvyklého pohybu v cele.
- Vykonávající justiční orgán nemůže vyloučit existenci skutečného nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení z pouhého důvodu, že má dotyčná osoba ve vystavujícím členském státě k dispozici prostředek právní ochrany, který jí umožňuje napadnout podmínky, za nichž je vězněna, nebo že v tomto členském státě existují legislativní či strukturální opatření určená k posílení kontroly vězeňských podmínek.
- Konstatuje-li uvedený orgán, že jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že bude dotyčná osoba po svém předání do vystavujícího členského státu vystavena takovému nebezpečí z důvodu vězeňských podmínek panujících ve vězeňském zařízení, do kterého má být konkrétně umístěna, nelze toto konstatování poměřovat – pro účely rozhodnutí o takovém předání – se zájmy zohledněnými v úvahách o účinnosti soudní spolupráce v trestních věcech a o zásadách vzájemné důvěry a vzájemného uznávání.

K nákladům řízení

- ⁸⁶ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, ve spojení s článkem 4 Listiny základních práv Evropské unie, musí být vykládán v tom smyslu, že má-li vykonávající justiční orgán k dispozici objektivní, spolehlivé, přesné a řádně aktualizované údaje svědčící o existenci systémových či celoplošných nedostatků ve vězeňských podmínkách vězeňských zařízení vystavujícího členského státu, je povinen – pro účely posouzení otázky, zda jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že osoba, na niž je vydán evropský zatýkací rozkaz, bude po svém předání do tohoto členského státu vystavena skutečnému nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu tohoto článku 4 – zohlednit veškeré relevantní materiální stránky vězeňských podmínek ve vězeňském zařízení, ve kterém má být tato osoba konkrétně umístěna, jako jsou disponibilní osobní prostor na vězněnou osobu v cele tohoto zařízení, sanitární podmínky a míra volného pohybu vězněné osoby v tomto zařízení. Toto posouzení se neomezuje pouze na kontrolu zjevných nedostatků. Pro účely takového posouzení si musí vykonávající justiční orgán vyžádat od vystavujícího justičního orgánu informace, které považuje za potřebné, a ujištění poskytnutá posledně uvedeným orgánem musí v zásadě považovat za důvěryhodná, neexistují-li konkrétní skutečnosti umožňující usuzovat na to, že vězeňské podmínky jsou v rozporu s článkem 4 Listiny základních práv.

Co se konkrétně týče disponibilního osobního prostoru na vězněnou osobu, musí vykonávající justiční orgán vzhledem k tomu, že v unijním právu za současného stavu scházejí příslušné minimální normy, zohlednit minimální požadavky vyplývající z článku 3 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, tak jak je vykládán Evropským soudem pro lidská práva. Pro účely výpočtu tohoto disponibilního prostoru

se do něj nezahrne prostor, který zabírají sanitární zařízení, zatímco prostor, který zabírá nábytek, se do něj zahrne. Vězněným osobám však musí být zachována možnost obvyklého pohybu v cele.

Vykonávající justiční orgán nemůže vyloučit existenci skutečného nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení z pouhého důvodu, že má dotyčná osoba ve vystavujícím členském státě k dispozici prostředek právní ochrany, který jí umožňuje napadnout podmínky, za nichž je vězněna, nebo že v tomto členském státě existují legislativní či strukturální opatření určená k posílení kontroly vězeňských podmínek.

Konstatuje-li uvedený orgán, že jsou dány vážné a prokazatelné důvody se domnívat, že bude dotyčná osoba po svém předání do vystavujícího členského státu vystavena takovému nebezpečí z důvodu vězeňských podmínek panujících ve vězeňském zařízení, do kterého má být konkrétně umístěna, nelze toto konstatování poměřovat – pro účely rozhodnutí o takovém předání – se zájmy zohledněnými v úvahách o účinnosti soudní spolupráce v trestních věcech a o zásadách vzájemné důvěry a vzájemného uznávání.

Podpisy.